Ч. 98 (11.351). Львів, субота 5. травня 1928. Pocztowa opłata zaryczałtowana. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В обороні рідної землі.

Промова посла д-ра Степана Барана в бюджетовій комісії сойму дня 25. квітня 1928 року.

Забираючи слово в імені Українського Клюбу на самому початку ствердити мушу, що польське земельне законодавство, почавши від 1919 року по сьогоднішний день стоїть під знаком сутонаціоналістичної, польської політики, якої вістря вимірене проти життєвих інтересів автохтонного українського населення тих українських земель, що опинилися зараз під польською владою. Не інтереси економічного характеру були рішаючими при ухвалюванні і здійснюванні земельної реформи, але виключно інтереси польського пануючого народу, хоч цеї засади не проголошено виразно ні в одному земельному законі, а це з огляду на закордонну політику.

Перейду генезу сучасного польського земельного законодавства. Вже в часі польсько-української війни проголошено в соймі ухвалою дн. 10. липня 1919 р. основи земельної реформи, які опісля подрібно розробили поодинокі земельні закони. Був це час, коли в наслідок воєнних подій великі простори більшої земельної власности у Східній Галичині, на Волині, Підляшу, Поліссі та Холмщині лежали облогом і коли ціла господарка більшої земельної власности на цих землях не була ще урухомлена. Заходила можливість, що більші землевласники, не маючи капіталу до віднови своєї господарки булиб змушені визбутися своєї землі у користь місцевих або доокoличних селян. Щоби до цього не допустити, зокрема в Сх. Галичині, розпорядок ради міністрів з дн. 21. вересня 1919 р. про управильнення обороту більшої земельної власности обмежив цей оборот. Передовсім у Східній Галичині, обмежуючи австрійський цісарський розпорядок з 9. серпня 1915 р. про оборот землею в цей спосіб, що розширив цей розпорядок обмежуючий вільний оборот землею тільки щодо селянських грунтів також і на грунти більшої земельної власности. Це сталося тому, щоби мати контролю над позбуванням більшої земельної власности і щоби шляхом довільних дозволів на набуття більшої земельної власности не допустити до того, щоби ця земля перейшла в руки українського селянина і взагалі в непольські руки.

Для переведення контролі над земельним оборотом створено законом з 6. липня 1920 р. окремий державний апарат у формі головного земельного уряду, окружних земельних урядів і повітових урядів, що мали здійснювати земельну реформу.

Сам основний закон про земельну реформу з дня 15. липня 1920 р. містить у собі підставові законні постанови відносно земельної реформи. Набування землі дозволяє тільки громадянам польської держави і то з правила тільки таким, що досі з управою землі і з земельною господаркою були особливо звязані. Набування землі управильнює арт. 53 цього закона в цей спосіб, що набувцями призначеної землі під рільну управу можуть бути вчислені й означені в цьому артикулі особи, а саме: фільварочна служба, далі воєнні інваліди, а також взагалі особи, що досі самі займалися рільною господаркою. В цьому законі нема виразної постанови, що земельна реформа має мати характер кольонізаційний, осадничий, навпаки в одному зі слідуючих артикулів є постанова, що земельний запас більшої земельної власности є призначений передовсім на скріплення дрібних господарств із безпосереднього сусідства. Ця постанова ввійшла у згаданий закон мабуть тому, що цього вимагала тодішня закордонна польська політика, зокрема відносно Східної Галичини, якої правно-державне становище у цьому часі було ще не вирішене і польська держава у Східній Галичині виконувала тоді тільки окупаційну владу в розумінні міжнародного права. Правно-державною справою Східної Галичини займалася тоді мирова конференція в Парижі, яка створила навіть окрему комісію під проводом Камбона, що випрацювала окремий правно-державний статут з дн. 20. листопада 1919 року про правно-державне становище Східної Галичини в сполуці з польською державою, як до певних границь самостійного державного тіла. В цьому статуті в арт. 12 і 13 заборонена виразно кольонізація Східної Галичини чужосторонним елементом зпоза границь Східної Галичини, себто згаданий статут залишив весь можливий для переведення земельної реформи запас землі виключно тільки для місцевого населення. І тут мабуть треба шукати причини, чому в польському земельному законі з 15. липня 1920 р. нема ніякої виразної постанови про внутрішню кольонізацію.

Переведення земельного закону з дня 15. липня 1920 р. пішло однак зовсім відмінним шляхом. Дня 17. грудня 1920 р. польський сойм ухвалює закон про військову кольонізацію. Є це закон невідомий ні в одній культурній новочасній державі. Всі держави середньої Европи, держави балканські і новоповсталі держави прибалтійські перевели і переводять у себе земельну реформу в дусі земельної демократизації себто ліквідації більшої земельної власности і поширення варстату праці селянського трудового елементу. Ні Чехословаччина, ні Югославія, ні Румунія, ані Лотва, Литва, Естонія, ані Німеччина чи інші держави, що в повоєнних часах ішли на зустріч домаганню широких селянських трудових мас не зробили того, що зробила Польща, а саме, не ввели у себе військової кольонізації на взір римських ветеранів, ані навіть не ввели масової кольонізації чужим національно елементом чужо-національних територій.

Студіюючи перед около 20 роками політичну економію на берлінському університеті, працював я деякий час в економічному семинарі німецького економіста професора Зерінґа, одного з творців пруської кольонізації в Познанщині і на Поморю. Там мав я нагоду познайомитися з цілою системою пруської кольонізаційної політики, а навіть з працями німецької комісії кольонізаційної в Познані. Тодішні пруські кольонізаційні закони були насильством над польським народом і свого часу осудив пруську кольонізаційну політику польських етнографічних земель культурний світ. Признаю, що мимо всего цинізму, який пробивається зі згаданих законів, морально стоять вони вище ніж польські земельні закони тому, що там говориться виразно про кольонізацію земель Познанщини і Поморя виключно німецьким елементом. Ця комісія працювала від року 1886 до хвилі вибуху світової війни і мимо величезних фондів, що переходили річно суму 10 міліонів німецьких марок у золоті з державних фондів, не рахуючи кредитової допомоги великих німецьких банків, успіх праць цеї комісії був дуже марний. За час до 1913 р. ця комісія скольонізувала 307 тисяч гектарів землі німецьким елементом із заходу. Але тоді була дозволена і приватна парцеляція. Поляки викупили тоді шляхом приватної парцеляції з німецьких рук величезні простори управної ріллі, що на 100 тисяч гектарів перевищили простір землі, скольонізованої німцями. Остаточний кольонізаційний біланс показався там для німців пасивним, а повоєнні події перечеркнули до решти свою працю цеї комісії і тепер на місці німецького кольоніста в Познанщині і на Поморю сидить польський хлоп.

(Докінчення буде.)

Між молотом і ковалом.

III.

Крива лінія й вихиляси шумскізму. — Безосновний сентимент до опозиції. — Неминуча ліквідація шумскістів. — Утеча з діравого корабля. — Вияснення ситуації.

У вислідi подій на Радянській і Західній Україні на протязі останнього року українська соціяльна лівиця найшлася між молотом і ковалом, між інтернаціонально-соціяльно-диктаторським і українсько-національно-демократичним табором в характері дивоглядного й анахронічного суспільно-політичного андрогінізму. Після довшого процесу наростання, вагань і подовшого шукання доріг, після вислуговування чужим силам і чужим інтересам, вона намагалася сконцентрувати в собі синтезу української соціялістичної революції, себ-то визволення соціяльне й національне. Погоджуючись без застережень на всі соціяльні експерименти російського диктаторського центру, сліпо ідучи під тим оглядом за вказівками Москви, вона бажала, щоби Україна була — українською. В тому домаганні всестороннього українського культурного будівництва, економічної незалежности і політичної рівноправности в рямках Рад. Союзу і заключується вся сутність шумскізму.

Свої вимоги виставляли прихильники Шумського дуже оглядно і ще більше льояльно, аргументуючи їх євангелієм ленінізму та натиском української національної стихії й українського національного табору. Вони вже навіть не підносилися на рівень укапістів, які в своїм часі домагалися незалежної Рад. України, вони навіть не сконкретизували своєї програми в ділянці політичній, економічній і культурній, задовольняючись загальними домаганнями переконаних федералістів. Вони лише на культурному фронті приєдналися до виступу Хвильового, згодом під натиском Сталіна осуджуючи „боротьбу двох культур" (себ-то признаючи супрематію російської культури) та полишаючи Хвильового на ласку й неласку тріюмфуючої Москви. Зійшовши раз зі своїх позицій, шумскісти вже не могли найти твердого грунту принціпіялізму. Сам Шумський обмежився до нарікань, що — мовляв — кожний українець почувається пасинком у партії, що національна політика на Рад. Україні кволя, бо українізація партії, бюрократичного апарату й цілого життя фактично припинено та що на цьому жирує український національно-демократичний табор. Колиб не те, то незавлиш̆лосьби все так, як бувало. Підчас тих нарікань і жалів Шумський виявляв готовість погодитися з партією (з КП(б)У) за ціну персональних змін у верхівці радянського апарату. А коли з тієї готовости нічого не вийшло, Шумський попросив відпустити його з України, себ-то сам згодився на наложену йому поза кулісами кару і пішов на вигнання у Московщину. Така сама доля стрінула Гринька, якого Шумський висував на голову Ради Народніх Комісарів замісць „правовірного" Чубаря. Така поведінка Шумського не могла йому придбати поваги у його противників. Правда, в „обороні" Шумського виступила КПЗУ устами Максимовича. Але це була своєрідна „оборона". КПЗУ спершу осудила Шумського, а тільки не погоджувалася на „відпущення" його з України. Аж згодом, коли те „відпущення" всетаки наступило, КПЗУ стала на його позиції. Ті ці вихиляси „шумскізму" вже були не страшні московській експозитурі на Україні. Кагановичівська (провідна) група КП(б)У скоро впоралася з опозиціоністами на цілій лінії. Максимовича заслано в Архангельськ, центральний комітет КПЗУ розвязано, проти української соціяльної лівиці виставлено не лише всю силу Комінтерну і КП(б)У, але також КПП, жидівського ядра КПЗУ, Сель-Робу-Лівиці і ППС-Лівиці. Зі всіх боків окружено українську соціяльну лівицю і після анатеми поведено формальний наступ на неї всіми силами і засобами могутнього московського центру й його союзників та прислужників.

Окружена зі всіх боків українська соціяльна лівиця, зовсім природно має проти себе й український національно-демократичний табор. В деяких українських колах виступ української соціяльної лівиці зустрівся з деякими симпатіями. Та така оцінка ситуації є наскрізь невірна. Українська соціяльна лівиця без сумніву на ніякі симпатії не заслуговує. Бож ніхто інший, тільки вона причинилася до частинного хаосу й замішання в масах, вона всюди підривае авторитет і нищить працю українських національних організацій, вона всюди вносить бацилі розкладу, вона бездумно і з фурією кинулася на „Просвіту", „Рідну Школу" й кооперацію*), вона посередньо довела до зачинання волин-

*) Цікаво, що українська соціяльна лівиця, будучи ще в ласках не вела боротьби з польською і жидівською буржуазією, не розбивала „Кулок рольничих", не атакувала польську чи жидівську кооперацію, не поборювала хрунівства і польського „лефіцького" шовінізму, тільки всю свою [illegible] ревність звертала проти Українського Національно-Демокр. Обєднання й його організацій та масам сугерувала [illegible] довість УНДО. Ця „праця" [illegible] анціоністів є [illegible] вірності і [illegible] Інтерном. Своїх [illegible] вони й досі, про [illegible] ганебний виступ [illegible] у. соймі. — Ред.

ських „Просвіт", вона своєю розкладовою роботою підготовила ґрунт „одиниці".

Нема найменшої причини захоплювалися „опозиційністю" української соціяльної лівиці. Вихідною точкою симпатій деяких наших кол до опозиціоністів є підсилення українізаційного курсу на Рад. Україні, що приписується неслушно виступові опозиції проти русотяпської групи Кагановича. На ділі ж це є причиною підсилення українізації, тільки зріст української національної стихії взагалі. Між іншим і народження опозиції є доказом, що **на Україні кінчиться фаза інтернаціонально-соціяльної революції, а наступає доба національної революції.**

Перед самою українською соціяльною лівицею нема ніякої будучини. Попередники її: українські незалежні соціялісти, боротьбісти (ліві ес-ери) й більшість укапістів є найкращим доказом цього. Поведінка Шумського й КПЗУ, відсутність твердости лівії, страх, щоби опозиціоністів не підозріли в „дрібноміщанському націоналізмі" і недостача союзників — скорше чи пізніше поведуть їх до московської Каносси. Інакше, опозиціоністи мусілиб фактично вийти на „дрібноміщанські" позиції, а це булоб їх загладою.

Початкова задиркуватість і пиньдючення опозиції — після вступних вагань — основувалися на тому, що в її рядах була більшість провідників української національности. Розігнавши ЦК КПЗУ московський центр не мав спершу навіть з кого скласти наказного центральн. комітету. В тому містилася вся сила опозиції. В тому часі московські прислужники ходили посолові, бо й як виглядатиме Комун. Партія Зах. України без українців. Але час і — що важніше! — матеріяльні ресурси Комінтерну працюють в некористь опозиції. Але інтелігентсько-головацька „маса" не може довго видержати на сухому і гіркому хлібі опозиції. Скорше чи пізніше зад ними дверми почне вона повертати на лоно Авраама. Свідчить про це не лише дезерція б. редактора „Нашого Слова" Дурделли, але й перехід одного з визначних комуністів (б. петлюрівського поклонника) в ряди кальонщини. Свідчить про це й постанова Центр. Комітету Сель-Роба („Наше Слово" з 29. квітня в рубриці „З партійного життя") про поведінку б. пос. Маківки, який ще недавно стояв на чолі опозиціоністів, а тепер

„визнав Дурделлівську групу, так звану „Сель-Роб-Єдність", станув на русотяпській позиції народовольців та взагалі заняв вороже становище до напрямної лінії партії Сель-Роб".

Що це значить? Це значить, що Маківка не привик ковтати гіркого хліба опозиції і завчасу втікає з дірявого корабля опозиції на комінтернський панцирник, де й поживи доволі і де бурі не страшні. А за Маківкою пострашився вже й пос. Чучмай, а за ним підуть й інші.

Отупкова ліквідація і самоліквідація (шляхом перебіжництва) української соціяльної лівиці буде громадянсько доцільним явищем. Вона прочистить атмосферу і висортує людей. А одночасно аніштить ілюзії, що блудними огниками блукають в нашому громадянстві на тему: постійного переукраїнізовання диктатор ської партії і наростання сили Рад. України. Для українського національного табору краще мати до діла з чужинно-інтернаціональною організацією, як з українською соціяльною лівицею. Перша вже своїм особовим русотяпсько-жидівсько-польським складом полекшує боротьбу з чужинним насиллям, а друга всетаки може піддержувати ілюзії і вводити замішання в масах.

Як уже зазначено, находимося на порозі національної революції на Україні. На це вказують всі ознаки на небі і землі. Змішання української соціяльної лівиці, яка хоче осідлати українську національну стихію, моглоб тільки причинити і відсунути природне зростання й розгортання тієї стихії. А це хіба не є в інтересі українського народу. Поразом опозиції і побіда інтернаціонально-територіяльної кальонщини скорше зблизять нас до здійснення українських універсальних національно-політичних змагань.

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

Шестий день розправи.

Промова прокуратора.

Прис. судді! Панове чули оборону підсудних і докази їх вини з уст свідків. Тепер іще вислухаєте голосу прокуратора, оборонців і резюме предсідника. Після того прошу видати свій вердикт, що був би доказом справедливости й осудженням учинку підсудних.

Поки перейду до обговорення вини поодиноких обвинувачених, скажу дещо про ґенезу вчинку підсудних. Початку того всього треба дошукуватися ще в тому часі, як Польща „зліквідувала українську імпрезу" і як після того повстала за кордоном військова організація, що в рр. 1921—23 зазначила свою діяльність численними саботажами, убивствами і т. д. В 1925 р. прийшло в тій організації до розламу і тоді виловилася з неї ЗУНРО. Ми тут чули дві її відозви, видані в 1926-27 роках. До чого взивали ті відозви, знаємо: до саботажів, убивств, до приготування повстання проти Польщі. Тут прок. цитує різні маркантніші місця з тих обох відозв.

З черги прок. переходить до аналізи вчинку підсудних, підчеркуючи, що всі вони допустилися злочину державної зради, бо до скваліфікування того злочину вистарчає вже сам вискав, сама устна аґітація за відірванням частини від цілости. Що має на совісти ЗУНРО, ми чули тут з уст поліц. функціонарів. У серпні-вересні 1927 р. підпалено кілька обєктів і намагалося злосливо ушкодити залізничу лінію в різних місцях (вичисляє ті обєкти і ті місця).

Переходячи до вини поодиноких обвинувачених, прок. ділить їх на 3 пятки. Перша пятка: Бажанський, Балицький, Пік, Юрко Стефаник і Михайло Стефаник. Цей гурток проіснував аж до останнього моменту. Перший з них, Михайло Бажанський, уперто не признавався до нічого ні в слідстві поліційнім, ні в суді. Щойно тут на розправі він заявив, що це була організація революційна і що він діставав прикази від одної особи, якої імени не виявив. Два слідуючі обвинувачені Балицький і Пік признавалися, що перетяли 7 зал. стовпів, діставши таке доручення від Бажанського. Два останні з того гуртка, Юрко і Михайло Стефаники, признавалися, що були в тім гуртку, який вони назвали драматично-відчитовим, вони разом з 3-ма першими сходилися на нелеґальні сходини, читали „Українського Революціонера" і т. д. До того всього всі вони признавалися без ніякої пресії з вічної сторони, бо ніхто з них ні одним словом не жалувався на якийнебудь натиск чи зле обходження з ними. Вкінці прок. зазначує, що підсудні не могли допуститися свого вчинку наслідком легкодушности, сваволі чи студ. жарту.

Друга група обвинувачених: Кирило Стефаник, Маціляпський, Дідух, Микола Стефаник і Одинський. Вони обвинувачені тільки в приналежности до револ. організації, яка мала на меті визволити Західну Україну від Польщі евентуально і при помочі збройного повстання. Вони теж читали нелеґальну літературу і сходилися на нелеґальні збори, хоч не доконали нічого. Потім прок. подрібно спиняється на кожнім з цієї групи і характеризує кожного по думці акту обвинувачення, зазначуючи вкінці, що ця пятка належала тільки часово до революц. організації. При цій нагоді прок. каже, що більшість із них 10-обвинувачених, б. учеників польської гімназії в Снятині, були передше учениками української гімназії в Коломиї або в Станиславові.

Остання група обвинувачених — це ученики української гімназії в Коломиї Ґеник, Ґорюк, Бачинський, Берлад і Стефанюк. З них Ґеник видав доручення підтяти зал. дроти, до чого забралися були Ґорюк і Бачинський, але їх приловлено ще вчас і до того злочину не допущено. Як Бажанський у Снятині, так Ґеник в Коломиї видавав прикази іншим підсудним; він приготовив Бачинського і Ґорюка до того, що вони намагалися підтяти зал. дроти. Потім прок. подрібно розбирає вину обвинувачених з коломийського гуртка, при чому спиняється спеціяльно на відносинах у цій гімназії, в якій на його думку, вже давно були різні нелеґальні гуртки й організації.

При кінці прок. підчеркує ще раз з натиском, що обвинувачені були членами ЗУНРО і ділали з доручення тої організації. Тільки літературу тої організації знайдено при ревізії в обвинувачених, тільки про ту організацію говорили вони в своїх зізнаннях. А в тім для оправи це обоятне, бо ЗУНРО повстала з розламу в УВО, якої первісним органом — як каже прок. — був „Український Революціонер", а щойно пізніше „Сурма". Тому декто з підсудних міг і не розбиратися в тих різницях і читаючи давніше „Українського Революціонера", був переконаний, що ЗУНРО зі своїм органом — це те саме, що давніша спільна УВО. Сяк чи так — організація ця була антидержавна і пропагувала саботажі й убивства. Обвинувачені без сумніву саботажисти і не може їх оправдати те, що вони недосвідчені діти, бо рев. організації все послугуються молодими людьми, яких ум найскорше приступний до всяких скрайних гасел.

Тому, що обвинувачені ділали з розмислом і з премедитацією на шкоду держави, прок. просить лаву присяглих видати такий вердикт, що був би осудженням злочинної діяльности всіх підсудних.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 3. травня 1928.)

ПРОМОВА ПОС. Д-РА ЛЬВА БАЧИНСЬКОГО.

(ік) Вчора при розгляді бюджету мініства судівництва забрав слово також пос. д-р Лев Бачинський. Зміст його близько одногодинної промови такий: Промовець жаліється на недопущення української мови до судівництва всупереч істнуючим законам. Сторони не можуть виправдувати себе, бо не розуміють мови. Сторонам вільно жадати присуду в рідній мові, але коли навіть суди прихиляються до цього бажання, то не називають його виданим присуду лише перекладом його на іншу мову, яке поручається канцелярії. Є куріоз, що суди у Сх. Галичині не мають навіть машин до писання в українській мові. Всюди суди є гірше вивіновані як постерунки поліції. Не мають ані будинків, ані писарського приладдя. Жонатим адвокатам ставиться погрози. Один предсідник суду заборонив заложити телефон в адвокатській канцелярії (голова комісії пос. Вишня: Здається, що цим предсідником був саме українець). Так. Є їх двох і вони бояться навіть власної тіни. Давніше в Галичині судді, коли навіть поза судом були польськими шовіністами, то в суді були обєктивними. Трактування сторін молоденькими суддями є просто обурююче. До селян не кажуть інакше як „ти". Закони також гірші. Кожний закон кінчиться тим, що приписи суперечні тим законам тратять обовязуючу силу. Шукай тепер тих приписів. Суди є перетяжені дрібними скарбовими справами. Всі політичні справи постійно скеровується до присяжних судів у Львові, а присяжні судді кермуються іноколи побічними мотивами. Предсідник суду, коли він українець боїться закиду, що протеґує „гайдамаків", а виконання присуду залежить вже лише від доброї волі возьного. Треба вже покласти край системі поліційних доходжень. Нотарі використовують населення, головно при спадкових справах. Треба би це повірити суддям, наслідком чого поправиє їх вивінування. Половина нотарів особисто не виконує уряду, лише за посередництвом своїх заступників. В дальшому промовець порушив справу білоруського сенатора Роґулі. Для пояснення треба подати, що білоруський сен. Роґуля був присуджений в лютім ц. р. на два роки тяжкої вязниці за промову, яку виголосив на своїм посольськім справоздавчім вічу чотири роки тому. На першому місці вибрало нині Роґулю сенатором. Всетаки його затримано в арешті. В інших державах сам вибір спричинює випущення на свободу. Тимчасом, коли Українсько-білоруський Клюб вніс на відкликання арешту маршалок сенату не полагодив справи тільки відіслав її до неістнуючих ще комісій, покликуючися на те, начебе був протест міністра щодо випущення сен. Роґулі. Перед тижнем відбулася розправа перед апеляційним судом у Вильні. Увязненого сенатора вели на розправу в кайданах. Є це обурююча легкодушність в уживанні кайданів. Український письменник Франко в одній новелі описує образок, коли то селянин провадив на ярмарок спутану свиню. Поліціянт затримав його та звільнив свиню, щоби її не мучити. Однак за хвилину інший поліціянт провадив людину, заковану в кайдани. І ніхто їй не поспішив на поміч. Длятого Франко назвав конституцію цеї держави — а річ ішла про Австрію — свинською конституцією, бо брала в оборону свиней, а не людей. Приноровлювання превенційного арешту до сенатора Роґулі треба приписати лише політичним мотивам. До міністра судівництва не маємо довіря і будемо голосувати проти бюджету. (Для пояснення справи сен. Роґулі додаємо, що за останній згаданій апеляційній розправі оборона предложила брошуру виданy у Мінську, в якій кажеться про потребу боротьби з Роґулею, як буржуазним послом. Тимчасом його присуджено на два роки вязниці за навлзикування до „відірвання частини від цілости" в користь суміжної держави. Побачивши ту брошуру, прокуратор вніс на відложення розправи до 8. п. м.).

З виводами пос. д-ра Льва Бачинського полемізував віцеміністр Цар.

КАМПАНІЯ ПРОТИ МІНІСТРА МЕЙШТОВИЧА.

(ік) Сьогоднішні варшавські газети подають перебіг із вчорашньої дискусії на бюдж. комісії над бюджетом мін-ства судівництва під наголовком: „Кампанія проти міністра Мейштовича". І справді чути голоси, що колиб денебудь за кордоном у парляментарній, демократичній державі міністр зустрівся з такою одноодушною критикою, веденою до того таким гострим тоном як вчора, негайно подався би до димісії.

ПРОГРАМА ПРАЦЬ СОЙМУ.

(ік) Засідання бюдж. комісії відбудеться завтра 4. п. м. (Дальший бюджет мініства судівництва). Також завтра себто в пятницю 4. травня відбудеться засідання конституційної комісії і спільне засідання комісій правничої і конституційної (справа новелі до закону про спосіб оголошування законів у „Вістнику Законів", себто справа пресових декретів, ухилених соймовим рішенням, які уряд відмовив видрукувати у „В. Законів"). Освітну комісію скликано на 9-го п. м., правничу теж на 9-го п. м. земельну на 14-го п. м., пленум сойму на 15-го п. м. До 15-го п. м. повинна скінчити справи бюдж. комісія. Бюджет мініства військових справ прийде на бюдж. комісії десь на самім кінці, себто під конець слідуючого тижня, з огляду на стан здоровля міністра марш. Пілсудського.

НАСЛІДНИК ГЕН. ВРАНГЛЯ.

(ік) У бувш. великого князя Миколи Миколаєвича, який живе в околиці Парижа, відбулася нарада провідників чорносотенної російської еміграції над справою наслідника померлого в останніх днях ген. Врангеля, котрий був головою російських еміграційних військових товариств. Кандидатами на його наслідника є: ген. Кутєпов, ген. Шатілов або ген. Абрамов.

СОВІТСЬКЕ СЕЛО.

(ік) У селі Сава під Казанем селяни зліпчували татарського комуніста Юсупова, який хотів виголосити аґітаційну промову. Арештовано 37 селян.

ПІСЛЯ ФРАНЦУСЬКИХ ВИБОРІВ.

(ж) Вияснення парляментарної ситуації послідує після повороту Поанкаре з відпустки, на яку він навмисне виїхав, щоби дозволити вибраним послам відповідно угрупуватися. (У передвчорашньому житті в виборів у Франції вкралася друкарська помилка у поданій статистиці: „консерватисти отримали 2 мандати і т. д. — замісць втратили..

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, канадійський долар 8·84·50—8·85·00, чеська корона 0·26·35—0·26·66, австрійський шілінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·20—0·05·66, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·75—1·72·25, фунт штерлінгів 43·60·00—43·90·00, радянський червінець 32·60—33·00.

Золото: 20 корон 36·65·00—36·85·00, 20 франків 34·55·00—34·85·00, 20 німецьких марок 42·80·00—43·10·00, 10 російських рублів 46·90·00—47·25·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·78·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·06·00, копійки за рубель 1·48·00—1·53·00.

Збіжжя.

Пшениця дворська 52·25—53·25, пшениця селянська 50·50—51·50, жито галицьке 40·25—41·25, ячмінь галицький броварняний 41·50—42·50, ячмінь на кашо 38·00—39·00, ячмінь пастівний 33·00—34·00, овес галицький 36·25—37·25, кукурудза румунська 39·00—39·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 50·00—60·00, фасоля колірова 45·00—46·50, фасоля краса 55·00—60·60, горох він-Вікторія 55·00—90·00, горох пільний 40·00—50·00, бобик 34·50—35·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 28·25—32·75, сіно солодке красне прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 47·00—48·00, льон 58·00—71·00, лубінь синій 23·75—24·75, ріпак озимий 68·00—70·00, мука пшенична 40 прц. 87·00—88·00, мука пшенична 50 прц. 78·00—79·00, мука житна 65 прц. 61·00—62·00, грисік кукурудзяний 57·50—58·50, мука кукурудзяна 43·00—44·00, отруби житні 28·35—28·75, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 82·25—84·25, пшоно 78·50—85·50, крупи ячмінні 60·25—61·25, пенцак 58·50—59·50, просо красне 42·00—44·00, макухи льняні 47·00—48·00, конюшина красна 220·00—250·00, мак синій 90·00—110·00, мак сивий 75·00—90·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки ужинані добрі 1·50—1·60.

По широкому світі.

Франц. уряд Поанкаре стане перед новим парляментом у незмінені складі, з виїмкою міністра Фалієра, що не перейшов при виборах і подався до димісії.

У Шантуні голодує 3 міл. китайців.

Берлінська міська рада приняла резолюцію внесену комуністами, які домагались скасування в шпиталях богослужень. Соціялісти голосували за резолюцією.

У Манчестрі зірвані переговори бавовняних промисловців з робітниками; пів міліона робітників буде без праці.

У півн. Манджурії китайський уряд замкнув усі відділи держави. банку СРСР, тому, що піддержували комуністичну пропаганду.

3 міл. осіб зустрічало дружину „Бремена" в Ню-Йорку.

Театри.

Міський великий театр:
5-го г. 7·30 веч. „Помста Йонткова".
5-го г. 3 попол. „Ясь і Малгося".
5-го г. 7·30 веч. „Подружа Льолі", ювилей Збажховського.

Міський „Театр Новини":
5-го г. 8. веч. „Леді Шік".
5-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Апольо": „Кільчастий дріт" з Полею Негрі.
„Лев": „Горою резервісти".
„Палас": „У сильцях життя" з Лая Де Путті.
„Фатаморгана": „Студентське козаннє".
„Байка": „Жіночий батальйон смерти".

ВІДГУКИ ДНЯ.

Лівицею по правиці.

На око нічого не змінилося. Світить сонце, падуть дощі, віє вітер, сваряться люди, один одному закидає угодовість, буржуазність, комунізм, подружу зраду чи злодійкуватість. Одним словом — будень...

Але не так воно, як видається. Не такий то в нас мир і тишина і не така згода в родині.

В нутрі деяких груп, партій чи фракцій скресають нові джерела, постають нові вульками.

Джерела не такі як у Черчу, вульками не такі як Везувій, але всеж „джерела, але всеж вульками.

К. П. З. У. — Комуністична Партія Західної України „разбрашалася" на двоє як завіса церковна. Дерлися собі люди до очей доти, доки не роздерлися на дві части. А за ними і високий Сель-Роб розколовся.

На правицю і лівицю, на дияволів і ангелів!

В чому річ?!

Проста справа: Одні казали, що Харків, так собі Харків — місто хоч і недалеко від Москви, але всеж таки Харків, другі, що Харків не Харків, а передмістя Москви.

З цього „харкання" і пішло

Харкнули одні, харкнули другі і почалась суматоха, що тяжко без окулярів розібрати.

Богато дечого довідалися з цього буржуї проклятї.

І про жидівську кольонізацію і про „популярний язик" і про „самоопреділєніє вплоть до"... самовідречення.

Найтяжчого калібру артилєрія виїхала з обидвох сторін і почала концерт.

Ліві, маючи воєнний досвід у денікінській армії, повели гарматній вогонь більше вміло. Першим стрілом у буржуазну психіку, другим у касу. Психіка видержала, але каса розлетілася як піря.

Звертілися праві, бачуть біда!... Каса!! Ярами та лісом, відганяючись від куль, почимчикував їхний посол у Харків по підмогу.

А Харків посла межи очі: тррах! Та не чимбудь, а Кагановичом. Поклинувався посол і на марксівську тору і на ленінські послання і на діяння більшовицьких апостолів — а Харків вислухавши зволив всемилостивіше заслати посла в Архангельськ. Спробуй, мовляв, тепер нашої російської у-країни.

Тоді вже заговорила буржуазія. Звичайно, як буржуазія — мягкосердна. Станьмо — каже — за правицею. Вони всеж таки українці.

І вийшло лихо.

Москва і ліві: буржуазія за правицею — значить: петлюрівці!

Край: правиця щирі українці — значить можна з ними.

На мою думку: правицю гудити, а лівицю хвалити.

Лівиця для нас куди ліпша:

1) Вона за Україною навіть на бликетах міністерств.

2) Вона за українізацію домашнього „обіхода".

3) Вона за націоналістичними ухилами малоросів до півночі.

4) Вона за твердою рукою для кожної більшости на Україні.

Одним словом: Буком хахла, а сокирою „вигарок" зробить.

А ми на той „вигарок" чекаємо вже стільки віків!

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Концерт у память Анатоля Вахнянина.** З музичних кругів повідомляють нас, що дня 9. ц. м., в середу, влаштовують Т-ва „Львівський Боян" і „Сурма" святочний концерт в память 20-літніх роковин смерти Анатоля Вахнянина, одного з передовик наших композиторів старшої доби, основателу „Теорбана", „Львівського Бояна" і Музичного Інституту ім. Лисенка. В програму входять крім вступного реферату виключно хорові і сольові твори Покійного. Співучасть у концерті крім хорів „Львівського Бояна" і „Сурми" візьмуть оперова співачка п. Анда Остапчук і барітон о. Т. Мартиняк. Початок в год. 7·30 вечером. Білети продає книгарня Шевченка від 7. травня.

— **Збірки Національного Музею у Львові** збільшилися протягом місяця квітня на 96 чисел (179 предметів і 2 збірки монет) до загального числа 26.361. На це зложилися дари пп.: проф. Д. Антоновича (Прага), Д. Бандрівського, Т. Ващика (Берегово), Горалевича, І. Громницького, Ст. Геника, Дм. Драгана, Мих. Драгана, о. кан. Зубрицького, З. Калужницької, о. Комарницького, Я. Константиновича, Мечика, В. Матчина, о. Нестора, о. дек. Пастернака, д-ра Яр. Пастернака, д-ра Ф. Поспішіля (Берно), д-ра Річинського (Волинь), П. Холодного, Ф. Шумлянського, Ю. Яворського. Найціннішим надбанням є чумацький віз з 1723 р., дар Ст. Геника з Березова біля Коломиї. Виставка українських килимів є відчинена до кінця травня.

— **Трагічна подія.** Львівська преса подає звістку, що вчора кинувся під авто в приступі нервового розстрою гімн. учитель Юрій Адам Ріпецький, на вул. Софії. Як нас інформують свідки події, товариші покійного, покійний не кинувся під авто і не мав такого наміру, а авто ч. 8697 просто переїхало його, їдучи з незвичайною швидкістю.

— **Львівська хроніка.** На вул. Ходкевича 55 повісився столяр Семен Ткач. На Баторія 28 16-літня Лідія Павльо підстрілила себе, з невідомої причини. — Поліція зловила трьох вломників, що пробували ограбити касу Офіцирського Огнища; Ант. Притулу, Яна Ленара і Стефана Филиповського. — Арештували контрабандиста шовку з Відня до Львова, Розенштравха. — Вломів і крадіжей ціла низка.

— **Нові вулиці у Львові.** Є таких 19, всі на Богданівці і будуть вони звались так: Окружна, Оборони Двірця, Шляхова (Торова), Птича, Проста, Олеховського, Рівна, Суха, Віршина, Середня, Кондукторська, Спокійна, Дільнича, Людова, Церковна, Фабрична, Поперечна, Лучбова, Складова. Мабуть від часу, коли засідає львівський магістрат, ніколи ще не мав він таких щасливих ідей щодо називання нових вулиць, як цим разом, на своїм засіданні 1-го травня. Замісць переносити на вулиці великі прізвища з літератури чи політики, які з цими вулицями не мають нічого спільного, міська рада вернулась до давньої гарної традиції, загальних, поетичних назв.

— **Примхи природи.** На кордоні Австрії і Баварії відчули сильний землетрус; шиби повилітали в численних домах. — Жовтавий пил, який ми оглядали недавно, перелетів на Закарпатську Україну. — У частині Болгарії сильний борвій поницщив доми; є ранених 50 осіб. — У Чіле землетрус нарушив богато домів. — Великанський вулькан Кракатао вибух на протязі доби 30 разів; стовп огня йде на 240 м. уверх.

— **Летуни.** Нобіле відлетів на Шпіцберг 2-го травня вранці. — У Ліді згинув один із найкращих польських летунів, поручник Ціхоцький. — Ліндберг вибирається ще раз в Европу через океан літаком, цього літа. — Над Галичиною перелетіли два англійські летуни Меклер і Табер, що їдуть з Льондону до Константинополя і назад через: Бельгію, Німеччину, Австрію, Карпати Мадярщину, Туреччину, Румунію, Галичину, Німеччину, Голяндію.

— **Літературний куток.** Цьогорічну літературну нагороду Варшави признали Казимирові Тетмаєрові за всю його літературну діяльність. Тетмаєр від довшого часу зломав перо. Вся його літературна праця належить до передвоєнної доби. Останні його повісти були слабою спробою перевірити свої сили в літературнім напрямку, непідхожім до його ліричного таланту. В історії польської літератури він лишається як опівець утомленої душі декадентської доби і мистецький маляр гуральського побуту в нарисах „На скальнем Подгалю". Перші 4 томи його „Поезій" можна ще нині читати із захопленням майстерністю їх форми та влучною ясністю. Його лірична, еротичні повісти такі, як „Ангел смерти", „Загибіль", „Панна Мері", були колись улюбленою лектурою найбагатших сентиментальних читачів, того типу, що нині зачитується фільмовими сензаціями. — Лодзь признала літературну нагороду поетові Тувімові.

— **Король контрабандистів у Лізі Націй.** Женевська поліція здемаскувала „таємного добродія", який яточніско ходив на всі засідання комісії Ліги Націй для боротьби з наркотиками. У скромнім антерті убранні, з видом рентієра, незнайомий сідав між публикою, заплющував очі і подрімував або розсіяно слухав справоздань членів комісії про засоби боротьби з контрабандистами, що продавали наркотики в Европі та Америці. Коли засідання кінчилось, цей добродій ішов на почту і висилав у ріжні кінці таємні незрозумілі телеграми. Виявилось, що „таємний" добродій це голова міжнародної шайки контрабандистів наркотиками, який повідомляв своїх співробітників про засоби боротьби з їх професією підготовлювані Лігою Націй. Він сам приїхав до Женеви, бо не довіряв у цій важній справі іншим. Його шайка — по даним секретаріяту Ліги Націй — перевезла контрабандою минулого року 165 тон опія, морфія та кокаїни з Азії в Европу.

— **Подорож мілієнера.** На розкішнім океанськім пароплаві „Іль де Франс" вертається до Европи найбагатший у Бельгії Альфред Левенштайн. Він їде серед такого комфорту, якого не знають навіть американські міліярдери. Його супроводять, крім служби, ріжні приятелі, що розсідлають його нудьгу. Дружина Левенштайна складається із 14 осіб, не рахуючи жінки. На пароплаві він займає 8 великих кают. Ексцентричний багатій має довкола себе чотирьох секретарів, дві машиністки, детектива, шофера, летуна, масажиста та льокая. Мандрівка через океан коштує Левенштайна пів міл. франків.

— **Дрібні вістки.** У Парижі почав виходити новий інформаційний денник „Приятель народу", який видає відомий фабрикант парфум Коті. — У Льондоні помер директор Т-ва спальних вагонів льорд Дальзіель, лишивши 2 міл. фунт. шт. — 30-го травня женяться в Римі італійський наслідник престолу з бельгійською княжною Марією Жозефіною. — Афганський емір заангажував під час свого побуту в Варшаві для вжитку своєї жінки в Кабулю фризієрку Ф. Савицьку з місячною платою 10 фунт. — У Могильні, біля Бидгощі, померла старушка Валавічова в 104 р. життя; вона спала від двох літ у домовині.

— **З тов. Учит. Громада.** Гол. Виділ взиває всіх членів до відновлення похоронного фонду з приводу смерти бл. п. І. Матієва. 2120 1-1

Дописи.

БОГУМИН. (Шевченківське свято.) Заходом Т-ва „Просвіти" в Мор. Остраві, а ще більше її невсипущого голови д-ра Цюпки, судді в Богумині, відбулася дня 1. квітня 1928 святочна академія в 67-мі роковини смерти Тараса Шевченка. Невеличка саля „Лідового Дому" в Мор. Остраві була виповнена своїми та чужими людьми.

Програма святочної академії була добірна. Прегарне вступне слово переплітане деклямацією виголосив надр. Гвоздович. Інші виконавці точок: п-і Марія Цюпкова, п-а Кочі, пп. Михайлік і інж. Михайло Дуда дістали від авдиторії рясні оплески. Короною цілого свята був виступ п-і Люби Гаєвської, артистки балету з Київа і проф. Гаєвського, що принагідно приїхали до Мор. Остравии.

На жаль, деякі наші земляки з Мор. Остравии чомусь не були ласкаві явитись на це свято, хоча деякі наші родини з Карвінє, з Тшинця, з Опави, з Богумина, з Фрайштату не жалували ні труду ні коштів, а приїхали поклонитись Кобзареві України. Не є це звичайний випадок і на майбутнє треба буде подати до прилюдного відома шановні імена земляків, які сами себе не шанують. Присутній.

ПЕРЕМИШЛЬ. (З недолі б. військових старшин і підстаршин. — Просьба до наших послів). Підписані, бувші військові старшини і підстаршини б. австр. армії, а відтак Української Галицької Армії, яким доля судила перейти цілу хресну дорогу (не вчисляючи тут воєнних операцій за часів Австрії) від Сяну по Дніпро, всі ріжнородні тифи, чернячки й інші недуги, витерпіти голод, холод, наистрашніші повсякдення і невигоди, більшовицький полон, чехословацькі і польські табори, а вкінці вернути до Рідної Землі — є по нинішній день без посад, без якогонебудь емеритального забезпечення, яке їм правно по б. Австрії належиться. Обовязок цей, як відомо, перебрала Польща на себе без ніяких застережень, але того зобовязання по нинішній день не виконано. Законом, виданим дня 11. XII. 1923 р. Д. Д. З. ч. 6/24, заперечено нам право до емеритури, хоч австр. закон з дня 27. XII. 1875 р. ч. 158 Д. в. п. говорить [illegible] про права до емеритального [illegible]. Причини цего покривдження нас є ріжні. І. Що за нас нема кого, не було кому упімнутись, бо після розвалу Української Армії нами ніхто не займався, а ми самі, позбавлені всякої опіки, голодні, голі і босі, вкупі з родинами повільно конаємо, заложені до ріжних старання і подання, внесені до ріжних польських властей про приняття до служби або про признання належної емеритури, польські власти відкидають категорично без подання причини [illegible] матеріяльних засобів [illegible] спільної акції в цім [illegible]

чних прав, не можемо нічого робити, хіба дальше зносити голод, холод і страшну нужду та чекати на неминучу голодову смерть, яка вже й так багато наших товаришів недолі забрала. Тому цею дорогою просимо наших заступників, панів послів і сенаторів, щоби вставились за нами, де слід і старалися вибороти для нас привернення набутих нами прав, як це є вже віддавна в інших сукцесійних державах. Зокрема просимо внеднати принятя кожного з нас до служби військової або цивільної, а для нездібних до служби з яких-небудь причин постійної емеритури, і то за час від 1. листопада 1918 р. до дня виплати, а відтак і постійну пенсію, платну кожного місяця, як це мають емерити польські. Рівночасно просимо інші наші часописи передрукувати цю просьбу. — Володимир Голинський, б. пор., в. р.; Михайло Романик, б. пор. в. р.; Григорій Зеся, б. пор., в. р.; Осип Росоловський, б. хор., в. р.; Теодор Яцків, б. хор., в. р.; Дамян Грицко, б. підстарш., в. р.; Микола Гаьчук, б. підстаршина, в. р.; Василь Крутій, б. підстарш., в. р. Франц Прокіп, б. підстарш., в. р.; Павло Стахів, б. підстарш., в. р.; Іван Добош, б. ст. в. р.

САМБІРЩИНА. (Справа громадської ради в Сприні.) В громаді Сприня ще до сьогодня панує наказаний війт, а новобрана 8-го серпня 1927 р. громадська рада ще досі не уконституувалася. Вибір зверхности громадської відбувся вправді ще 23-го вересня 1927 р., однак внесеного проти цього вибору протесту воєвідство досі не полагодило. І не спішно йому, бо старий війт і стара рада це майже виключно люди, які у всьому повинуються старостинським наказам навіть проти інтересу громади, яку репрезентують. Нараві старий громадський уряд ліквідує громадське майно (продав усі ліси, які мала громада) і тому не хоче уступити новому.

БОЛЕХІВ. (Вистава „Казки старого млина".) Гарні, симпатичні афіші сповістили Болехів про те, що дня 17. квітня ц. р. аматорський гурток під дійсно вмілим проводом дуже ідейної, працьовитої людини-патріота о. декана Володимира Сухого, відтворить на сцені драму Черкасенка „Казка старого млина". Вистава почалась при заповненій публикою по береги салі. Перед очима пересунулись чудові, мрійливі картини: зелений український степ, бистрий потічок, старий, трухлявий млин — ціла в повному розквіті казкова природа. А серед тої мрійливої казки, у вирі степової природи пересувались — постать чарівної Марінини-казки (Ю. Онишківна), старезного діда-мельника (В. Петеш), молодого, енергійного інжиніра Вагнера (Б. Фурович) і інших. Між аматорами вибивалися п-на Онишківна в ролі Марінини і п. Фурович у ролі інжиніра своєю мистецькою грою. Всі інші аматори гармонійно достроювались своєю грою до обох названих. На загал штука була відіграна добре. Найболючіше те, що ця вистава як і ціла низка попередніх відбуваються в жидівській салі. Нема тут жадної української салі, хоч слід зазначити, що вже від довшого часу істнує комітет будови „Українського Народнього Дому". Звичайно ж у нас не проявляє він відповідної діяльности. А шкода, бо в Болехові є досить живих сил і доволі людей для праці, щоби вибудувати власну хату. Та що з того. Люди є, але праці нема.

КОМАРНЯНЩИНА. (Господарський і організаційний рух.) Заходом філії „Сільського Господаря" в Комарні відбулося дня 30. квітня ц. р. господарське віче в салі Задаткового Т-ва. Віче відкрив в 12.30 год. посол Тершаковець, зясовуючи коротко значіння організації „Сільського Господаря" для нашого селянства. Вічем проводив господар Мудин. Від „Сільського Господаря" у Львові промовляв інж. Эл. Охрим, що виголосив реферат про меліорацію, комасацію і доповнення малоземельних селянських господарств. Підкресливши вагу меліорації і комасації селянських ґрунтів, референт візвав присутних господарів, щоби заінтересувалися цею справою і за усякими порадами зверталися до меліораційної секції при „Сільськім Господарі" у Львові. По оживленій дискусії закрито віче в 4. год. Воно ухвалило слідуючі резолюції: Госп. віче скликане філією „Сільського Господаря" в Комарні дня 30. квітня 1928 вимагає: Землі без викупу для безземельних і малоземельних українських селян; Негайного переведення на кошт держави регуляції рік і потоків на українських землях під Польщею, що рік-річно заливають селянські ґрунти і нищать плоди цілорічної селянської праці; Віче висловлюється за меліорацією селянських ґрунтів через меліораційне бюро „Сільського Господаря" і в тій ціли домагається догідного довгорečинцевого кредиту; В ціли уможливлення раціональної господарки домагається віче комасації селянських ґрунтів на кошт держави і наділів землею безземельних і малоземельних селян з поміщицьких, державних і інших дібр; Віче протестує проти осадкування на українських землях усіх чужих і ворожо проти українського народу настроєних кольоністів і рішучо вимагає припинення кольонізаційної політики на українських землях; Віче домагається, щоби Т-во задаткове в Комарні приняло на свій кошт для своїх членів, що в 95 прц. складаються зі селян, агронома, для ширення сільсько-господарської культури на селі. Віче домагається від уряду негайної допомоги згідно з внесеним Українського Клюбу з дня 24. квітня ц. р.; Віче протестує проти проекту піднесення ґрунтового податку, домового і маєткового, а натомісць домагається знесення тих податків і пересунення їх на обшарників і фабрикантів; Віче домагається зменшення в бюджеті сум, призначених на військо і поліцію, а збільшення бюджетової суми на школи на зах.-українських землях, поприте домагається стягнення залеглого маєткового податку з обшарників; Віче домагається отворення панських і державних лісів для заспокоєння потреб будівельного і опалового матеріялу для селян; Віче домагається негайної відбудови знищених і спалених війною осель і звороту воєнного відшкодування; Віче домагається, щоби дерева засаджені на придорожних селянських ґрунтах були власністю властителів ґрунту. Вкінці ухвалено також резолюцію в справі обмеження свободи заряду і права власности відприємців копалень і великого промислу.

Зі спортового життя.

Змагання у важкій атлетиці і боксі у львівськім „Лузі".

Львівський „Луг" уладжує змагання у важкій атлетиці і в боксі за мистецтво. Змагання мають відбутися у трьох днях, а саме 28. квітня ц. р. відбулися передзмагання, 5. травня відбудеться півфінал, а 6. травня відбудеться фінал, себто боротьба за мистецтво.

У змаганнях одних і других беруть участь три ваги: вага пера, вага легка і вага середня. До змагань у важкій атлетиці зголосилися такі змагуни: Панкевич Ярослав, І. Мамчак, Мороз Зенон, Цар Петро, М. Попель, Тайліх Степан, Пасічник Микола, Кордуба Мирон, Конюх Михайло і Радичей Володимир. До змагань у боксі зголосилися: Кузняк Осип, Петноцький Володимир, Скібньовський Степан, Фуглевич Володимир, С. Гладків, Зубач Роман, Олійник Юліян, Б. Ніжанковський.

В суботу 28. квітня ц. р. в домівці Товариства „Луг", вул. Коперника ч. 5., відбулися передзмагання. До важкої атлетики станули у вазі пера Мамчак і Радичей. Побідив Мамчак в 19 мінутах. У вазі легкій змагались Кордуба і Цар — побідив Кордуба на пункти в 20 мінутах. У вазі середній змагались Пасічник і Мороз — побідив Мороз у 9 мінутах, дальше Панкевич і Попель — побідив Панкевич у 6 мінутах.

У боксі змагались Кузняк і Зубач у вазі птаха — побідив Кузняк на пункти.

В суботу 5. травня ц. р. в льокалі Товариства „Луг", в год. 7·30 веч., стануть до змагань всі інші змагуни до півфіналу, так, що в неділю 6. травня на площі Сокола-Батька виступить з кожної ваги по двох змагунів, побідників з передзмагань і з півфіналу. Побідники зі змагань дістануть на площі Сокола-Батька нагороди, як мистці у важкій атлетиці і боксі львівського „Луга" на 1928 р.

Передзмагання в дні 28. квітня робили дуже гарне враження. Боротьба відбувалася без брутальности, одначе з великим завзяттям. Видко було гарну техніку як у важкій атлетиці, так і в боксі.

В цей спосіб відбулися передзмагання; дальший вислід цих змагань покаже субота і неділя на площі Сокола-Батька, де відбудеться весняний попис цілого львівського „Лугу". Програма попису є дуже богата і безперечно, що публика, яка вже 28. квітня була дуже заінтересована і малу салю „Луга" при вул. Коперника ч. 5. виповнила по береги, прийде на площу Сокола-Батька на попис, де будуть боротися побідники в двох змаганнях за мистецтво.

Кружки важкої атлетики і боксу при „Лузі" у Львові — одинокі в цілій Галичині. Цей спорт управляють пильно інші нації, та серед українців є він вповні занедбаний. Хто цікавиться тими ділянками спорту, той прийде 5. травня до львівського „Лугу", а 6. травня на площу Сокола-Батька.

З відчитової салі.

Про раціональну відживу.

Таку актуальну тему вибрала п-ні д-р Софія Парфанович на відчит улаштований „Союзом Українок". Всі відживлюємося що-дня та мало хто із нас знає про раціональність, гігієну та економіку віджиновання. Багато недуг є наслідком нашого повного незнання, що, як і коли їсти. Прелєгентка почала свій виклад основними відомостями про звічні складники їжі, про чинники, що впливають на неї корисно або шкідливо і давала практичні поради, користуючись прикладами з буденного життя. Жаль, що присутніх жінок було так мало. Відчит був безплатний. Дальший тяг відчиту на згадану тему в пятницю 4-го травня 6·30 веч. у салі „Бесіди"; у ньому прелєгентка казатиме про вартість поодиноких середників нашої поживи та про те як поводиться при ріжних недомаганнях наслідком хибної переміни матерії та нераціональної відживи.

Всячина.

Причинок до діяльности духів. Дістаємо такого листа від одного поважного громадянина: У звязку з поданими в „Kurjeri Ilustrovan-ім" суддею Ол. Кучерою вістями про духи в Скварові, які-то вісти викликали критику в „Газеті Поранн-ій" і сумніви в їх правдивість, подаємо як причинок до розвязки невідомої досі енергії — ось такі факти: Перед 40 роками в літі занепокоїли родину заможного і вельми поважного господаря Салявка в Ходорові збитки незнаної, невидної сили. Одного дня жінка Салявка поручила служниці зварити вечеру для робітників, а сама пішла доглянути їх за роботою в полі. Коли прийшла на поле, робітники збиралися вертати домів та жалувалися перелякані, що не могли нічого робити, бо якась зла сила кидає в них рухомими предметами на ґрунті. Властителька не хотіла цьому вірити і завернула їх, але коли знову обкидало щось її та робітників огірками і картофлею, всі вернули домів. Їх здивування по повороті домів було ще більше, коли служниця заявила, що не могла зварити вечері, бо в тій самій порі злий дух покидав горшки і миски. Від того дня повторювалися напасти тої несамовитої злої сили через кілька тижнів, виключно в день, рівночасно в хаті, на обійстю і всіх полях і то супроти кожного, хто ступав на ґрунт Салявків, а кидання предметів припинювалось, коли хто станув по за межею, чи поза обійстям Салявків. Робили тоді досвіди, щоби впевнитися у дійсности незвичайного явища і ділили гурт сміливих осіб на кілька партій, яких висилали на поодинокі поля. Проте обкидування рухомими предметами, що находилися на ґрунті, повторювалося на кожнім ґрунті рівночасно. Ця невідома сила була злюща і лютувала з більшим завзяттям, як-що хто її проклинав. Траплялось таке, що вона вхопила розвутий чобіт або тарілку зі стравою, поставленою на столі, та кидала в кого попало. Коли забрали всі рухомі речі з хати й подвіря, — вона рила в городі землю і кидала грудками. Богато осіб приїжало з околиці та переконувалося навіть на власній шкірі про роблені пакости. В родині Салявків ніхто тоді не був хорий, ані не помер у попередніх близьких роках. Ніякі обіти роблені в церкві не помагали та не лишалось нічого більше як покинути в одчаю посілість. По відправленій соборній службі божій за померших, а відтак мол бня із процесіями на всі поля запанував спокій. — Отсі вістки подані з уст свідка Ол. Салявка, радн. суд. в Станиславові.

ОПОВІСТКИ.

20-літний зїзд товаришів, котрі ходили до 8 кл. в р. 1908 в українській гімназії в Перемишлі відбудуться 7. червня 1928 р. Зголошення і бажання слати на адресу Д-р І. Фільц, Вітошинська, Квченаш, Перемишль вул. Миколая 6. 2103 3-5

Запрошуємо на посольську нараду яка відбудеться в неділю 13. травня 1928 в 11. годині в полудне у великій салі Т-ва ім. Лисенка у Львові з отсим деннним порядком: 1) Посольські звіти з діяльности в соймі і сенаті, 2) Політичне положення українського народу, 3) Справа зльокантованих бувших австрійських військових і цивільних службовиків українців і емигрантів, 4) Внесни і запити. Усіх Вп. запрошених проситься безумовно прибути на нараду. — З правдивим поважанням Посли: Д-р Дмитро Левицький, Володимир Целевич, Іван Ліщинський, Михайло Струтинський, д-р Степан Біляк і сенатор Михайло Галущинський. — Запрошення одержиться при вступі на салю.

Заходом Українського Технічного Товариства відбудеться в суботу дня 5-го травня 1928 в год. 7. веч. в нашій домівці Ринок ч. 10/II. реферат Тов. Мих. Творидла нт тему: „Українська Красва Вистава у Львові". Гостям раді! 1—1

Ширші сходини Союза Українок відбудуться в пятницю 4. травня точно в год. 6. вечером в салі Бесіди, вул. Рутовського 22. Відчит п. д-р Парфанович Софії: Про раціональне відживлювання (продовження). 2118 1—1

Заклик до бувших службовиків і заводових військових австрійської та російської держави. Товариство Взаїмна Допомога зльокантованих пригадує бувшим службовикам і військовим тих держав, негайно зголошуватись в своїй справі до Товариства на адресу Голови Товариства Дмитра Колісника вул. Городецька ч. 95, Львів. 1—1

На „Рідну Школу" зложив Вп. Радник Ізидор Громинський 30 зол. замісць вінця на домовину бл. п. візитатора Івана Матіїва. Жертводавцеви складає щиру подяку Головна Управа. 2130 1—1

Конкурс.

Музичне Товариство ім. М. Лисенка філія в Тернополі приймає з днем 1. вересня ц. р. **управителя Музичного Інститута в Тернополі.** Вимаганий державний іспит з музики. Платня після умови. Зголошення подавати до кінця травня ц. р. на адресу: Степан Андрусечко, Тернопіль, Міцкевича ?. За Виділ: *Садовський* голова, *Андрусечко* секретар. 2097 3—3

Конкурс.

Кваліфіковані учителі середніх шкіл і кандидати на таких же учителів з науковим іспитом або бодай в стадії іспиту можуть вносити згідно поновити подання з документами о посади в гімназіях або учительських семінаріях „Рідної Школи" найдальше до дня 15. травня ц. р. на адресу Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10. II. п. ?

Оголошення.

Музичне Товариство ім. М. Лисенка філія в Тернополі відкриває з днем 1. вересня ц. р. **Музичний Інститут в Тернополі.** Вписи приймає і інформації уділює О. Д-р Микола Конрад, Тернопіль Сенкевича 14 або IV. (укр.) гімн.

З А В И Д І Л:

Садовський голова. 2098 3-3 *Андрусечко* секретар.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.